

KADERDOCUMENT

Onderwerp	Primair-secundaire opstelling publieke laadpalen
Datum	3 juni 2026
Auteur	Paul Bartelds, Shayla Rhodes, Ties Jansen
Review	Alliander, Stedin, Enexis, ElaadNL

1. Aanleiding en context

Vanwege netcongestie en het prioriteringskader van ACM wat per 1 juli 2026 in werking treedt, zoeken organisaties naar oplossingen om de bestaande laadinfrastructuur beter te benutten. Eén van de alternatieve opties is het doorlussen van publieke laadobjecten: een zogenaamde primair-secundaire opstelling, waarbij een bestaande netaansluiting van een primair laadobject wordt doorgevoerd naar een tweede (secundaire) laadpaal door middel van een kabel in de klantinstallatie.

Dit kaderdocument beschrijft aandachtspunten van de netbeheerders ten aanzien van primair-secundaire opstellingen bij publieke laadinfrastructuur, de geldende technische eisen, en het kader waarbinnen exploitanten en andere stakeholders aanvragen kunnen doen voor een dergelijke opstelling.

Maar ... wat is een primair-secundaire opstelling? In een primair-secundaire opstelling fungeert een bestaande publieke laadpaal als primair laadobject: deze beschikt over de netaansluiting en borgt de hoofdvoeding en bescherming van het gehele systeem. Vanuit het klantgedeelte van deze primaire paal wordt elektriciteit doorgeleid naar een tweede, secundaire laadpaal die geen eigen directe netaansluiting heeft.

Primaire publieke laadobject: beschikt over de netaansluiting en bevat de hoofdzekering van het systeem (netbeheerder en klantinstallatie). Secundaire paal: ontvangt de voeding via de primaire paal en heeft geen eigen directe netaansluiting.

**primair-secundaire opstellingen wordt ook anders genoemd zoals: satelliet, laadplein, clusters, doorlussen, of laadhub.*

Deze opstelling kan een alternatieve oplossing zijn in situaties van netcongestie of beperkte netcapaciteit, omdat hiermee het aantal laadpunten kan worden uitgebreid zonder extra netaansluitingen te realiseren. Tegelijkertijd brengt deze configuratie specifieke technische eisen met zich mee, die cruciaal zijn voor de veiligheid en betrouwbaarheid van het elektriciteitsnet, de aangesloten installaties en openbare ruimte.

2. Situatieschets: de laadinfra vandaag

ElaadNL keurt publieke laadpalen namens de netbeheerders op basis van de aansluitspecificaties. De eisen voor primair-secundaire opstellingen zijn binnen deze specificaties als optioneel aangemerkt. Dit heeft historisch gezien de volgende consequentie gehad:

- Laadpaalleveranciers hebben de optionele eisen bij keuringen in het verleden veelal niet meegenomen en zijn daar dus niet op gekeurd.*
- Netbeheerders hebben leveranciers niet actief gestimuleerd om de optionele eisen alsnog te certificeren, omdat er vanuit de netbeheerders geen verplichting bestond.*
- Een aanzienlijk deel van de publieke laadpalen in het veld voldoet daardoor momenteel niet aan de eisen voor een primair-secundaire opstelling. Het gevolg hiervan is dat er dus in de gevallen waar een laadpaal niet voldoet aan deze eisen, niet een primair-secundair opstelling mag realiseren.*

- Een directe retrofit om een bestaande laadpaal als primair-secundaire opstelling in te zetten is in de meeste gevallen officieel niet mogelijk, omdat de aansluitspecificaties van ElaadNL hiervoor expliciete toestemming en beoordeling door de netbeheerder vereisen om een veilige aansluiting te kunnen blijven waarborgen.

Gevolg: laadpaal exploitanten kunnen niet zonder meer bestaande publieke laadpalen inzetten als primaire laadpaal in een primair-secundaire opstelling. Een beoordeling door de netbeheerder is vereist.

3. Standpunt netbeheerders

De netbeheerders staan positief tegenover het benutten van bestaande laadinfrastructuur via primair-secundaire opstellingen als middel om de laadcapaciteit te vergroten zonder de druk op het elektriciteitsnet verder te verhogen. Tegelijkertijd hechten wij groot belang aan de veiligheid, betrouwbaarheid en onderhoudbaarheid van de aangesloten installaties.

Ons standpunt laat zich als volgt samenvatten:

1. *Niet elke laadpaal is geschikt als primaire laadpaal. De technische eisen uit de aansluitspecificaties zijn niet optioneel wanneer een paal daadwerkelijk als primaire paal wordt ingezet.*
2. *Een retrofit van bestaande laadpalen is mogelijk, maar uitsluitend na toestemming en keuring door de netbeheerder.*
3. *ElaadNL en de netbeheerders zijn bereid een “primair-secundaire”-keuring uit te voeren voor bestaande laadpalen die specifiek worden aangemeld voor inzet als primaire laadpaal.*
4. *Nieuwe laadpalen die bedoeld zijn voor primair-secundaire inzet dienen bij de initiële keuring aan alle eisen van primair-secundaire te voldoen.*

4. Technische eisen voor de primaire laadpaal

De onderstaande eisen zijn vanuit de aansluitspecificaties van de netbeheerders (ElaadNL). Zij zijn van toepassing op elk laadobject dat als primaire laadpaal in een primair-secundaire opstelling wordt ingezet. Per eis is het belang vanuit het perspectief van de netbeheerder toegelicht.

Eis 30 — Ruimte voor afgaande kabels

Eisomschrijving

Er is voldoende ruimte aanwezig in het laadobject om afgaande kabel(s) buiten het netbeheerdersgedeelte veilig in te voeren en te monteren, conform NEN1010. De afgaande kabel(s) mogen de veiligheid, werking en bereikbaarheid van de netbeheerderscomponenten niet beïnvloeden.

Belang vanuit netbeheerder

De netbeheerder is verantwoordelijk voor de componenten in het netbeheerdersgedeelte van de laadpaal (oftewel de Compact Aansluitmodule - CAM). Onvoldoende ruimte of onjuiste plaatsing van afgaande kabels kan leiden tot beschadiging van meetapparatuur, beschadiging van behuizingen en belemmering van de toegang voor netbeheerders bij onderhoud of storingen. Door voldoende en afgescheiden ruimte te eisen, borgen we de netaansluiting en houden we de verplichte toegankelijkheid en veiligheid van de netbeheerderscomponenten te allen tijde gewaarborgd.

Eis 31 — Beveiliging afgaande groep

Eisomschrijving

De afgaande kabel(s) naar het secundaire laadobject dienen aangesloten te worden op een afzonderlijke groep in het klantgedeelte van het primaire laadobject. Doorlussen direct vanaf de netaansluiting is niet toegestaan. De voorziening moet zodanig zijn uitgevoerd dat afgaande bekabeling na vervanging van een laadpaal eenvoudig opnieuw kan worden aangesloten, ongeacht het type van de nieuwe paal.

Belang vanuit netbeheerder

Directe doorlus vanaf de netaansluiting omzeilt alle beveiligingsmaatregelen en metingen in de primaire paal. Dit betekent dat een fout in het secundaire systeem direct de netaansluiting kan belasten, met risico op overbelasting, verstoring aan distributienet en voorkomen van brand. Door de afgaande kabel te verplichten via een afzonderlijk beveiligde groep in het klantgedeelte, is er altijd een selectieve beveiliging aanwezig die een fout in het secundaire traject isoleert. Daarnaast kan de plaatsing van een extra groep, achteraf, impact hebben op de ruimte in het laadobject en wijzigingen aan de netaansluiting (verplaatsing van CAM om ruimte te maken voor de extra groep) wat niet toegestaan is.

Eis 32 — Kleur afgaande kabels

Eisomschrijving

De afgaande kabel(s) van het primaire laadobject dienen een afwijkende kleur te hebben ten opzichte van de netbeheerderskabel (conform NEN1010) of een duidelijke opdruk.

Belang vanuit netbeheerder

Heldere visuele identificatie van kabels is een essentieel veiligheidsbeginsel bij elektrotechnische installaties. In een primaire laadpaal zijn meerdere kabeltrajecten aanwezig: de netbeheerderskabel (de eigendom en verantwoordelijkheid van de netbeheerder) en de afgaande kabel(s) naar de secundaire paal (klantinstallatie). Wanneer deze kabels niet visueel van elkaar te onderscheiden zijn, bestaat het risico dat monteurs of technici van de netbeheerder bij werkzaamheden aan de netbeheerderscomponenten onbedoeld in contact komen met kabels die behoren tot het klantdomein of andersom. Dit kan leiden tot gevaarlijke situaties en onduidelijkheid over eigendom en verantwoordelijkheid. Duidelijke kleurcodering of opdruk voorkomt vergissingen en versnelt veilig onderhoud.

Eis 33 — Selectiviteit laadpleinopstelling

Eisomschrijving

De beveiliging van afgaande kabels naar de secundaire laadobjecten dient selectief te zijn en moet worden aangetoond conform de daarvoor geldende selectiviteitseisen.

Belang vanuit netbeheerder

Selectiviteit in beveiliging betekent dat bij een fout in het secundaire circuit uitsluitend de beveiliging van die specifieke afgaande groep activeert, en niet de hoofdbeveiliging van de netbeheerder. Zonder selectiviteit zou een storing bij de secundaire paal kunnen leiden tot uitval van de gehele netaansluiting, inclusief de primaire paal en mogelijk andere aangesloten systemen.

Dit heeft direct gevolgen voor de beschikbaarheid van het openbare laadpunt, de veiligheid van omliggende installaties en de kwaliteit en continuïteit van de elektriciteitslevering. Door selectiviteit aan te tonen beschermen netbeheerders het distributienet tegen cascade-uitval en borgen zij een betrouwbare dienstverlening aan de eindgebruiker.

5. Kader voor toepassing en aanvragen

Nieuwe laadpalen

Laadpaalleveranciers die hun producten willen laten certificeren voor primair-secundaire inzet, dienen bij de initiële keuring door ElaadNL de eisen uit de aansluitspecificaties aan te tonen. Laadpaal exploitanten kunnen bij aanschaf van gecertificeerde palen vervolgens zonder aanvullende keuring een primair-secundaire opstelling realiseren, mits de installatie conform de specificaties wordt uitgevoerd.

Bestaande laadpalen (retrofit)

Voor bestaande laadpalen in het veld die niet gecertificeerd zijn voor primair-secundaire inzet, geldt het volgende:

- *De exploitant meldt de betreffende laadpaal aan bij ElaadNL voor een “primair-secundaire”-keuring.*
- *ElaadNL beoordeelt of de bestaande laadpaal al dan niet (met aanpassingen) kan voldoen aan de eisen voor primair-secundaire opstelling.*
- *Op basis van de beoordeling ontvangt de exploitant een advies: geschikt, geschikt na aanpassing, of niet geschikt.*
- *Zonder positief resultaat van de “primair-secundaire”-keuring mag de laadpaal niet als primaire paal in een primair-secundaire opstelling worden ingezet.*

ElaadNL is bereid om met laadpaal exploitanten en leveranciers in gesprek te gaan over de invulling en het proces rondom de “primair-secundaire”-keuring. Neem contact op met ElaadNL voor meer informatie: info@netbeheerderskeuringen.nl

6. Conclusie

Primair-secundaire opstellingen bieden een waardevolle mogelijkheid om de laadcapaciteit te vergroten zonder extra netaansluitingen te realiseren, en zijn daarmee een relevante oplossing in het licht van de huidige netcongestieproblematiek en het maatschappelijk prioriteringskader. De netbeheerders steunen dit initiatief, maar stellen als randvoorwaarde dat de primaire laadpaal voldoet aan de technische eisen die gelden voor deze opstelling.

De historisch optionele status van deze eisen heeft ertoe geleid dat veel bestaande laadpalen in het veld niet direct geschikt zijn voor primair-secundaire inzet. Een retrofit is in sommige gevallen mogelijk, maar uitsluitend na een positieve beoordeling door ElaadNL. ElaadNL en de netbeheerders zijn bereid hiervoor een “primair-secundaire”-keuring aan te bieden, en roepen exploitanten en leveranciers op om proactief in gesprek te gaan over het realiseren van veilige en conforme primair-secundaire opstellingen.